

Del banyador a l'abric

«En guanyar el Sant Jordi de novel·la amb 'Les primaveres i les tardors' el 1986, Porcel no era conscient que ara ja no tindríem ni una cosa ni l'altra»

No crec que el 1986, en guanyar el premi Sant Jordi de novel·la amb "Les primaveres i les tardors", Baltasar Porcel fos conscient que, en cosa d'una trentena llarga d'anys, ja no tindríem, pràcticament, ni una cosa ni l'altra. I que, al pas que anem, aviat haurem de començar a explicar als nostres nets que nosaltres, els avis, els padrins, els iaïos, els majors, com es diu ça illa dels Països Catalans, un dia vam conèixer la primavera d'estiu i la d'hivern. I que vam omplir-nos la mirada amb tota la força de la vida que creix acolorida després de l'hivern i tota la bellesa inabastable de l'esclat de colors amb la màxima exuberància de tonalitats del groc, el marró i el vermell, a l'autumne.

Els armaris són testimonis muts de les transformacions radicals que s'han produït en el nostre vestuari i dels canvis profunds a l'hora de fer el canvi de roba. Esperem que s'acabi l'estiu per vestir-nos amb roba de tardor, amb la mateixa poca fe que, al final de l'hivern, posàvem la nostra confiança en l'arribada de la primavera. Ara ja sabem que hi ha pantalons, camises, jerseis, americanes, jaquetes, gavadines, que no ens posarem gairebé mai, a tot estirar potser un parell de dies. Anem de l'hivern a l'estiu sense cap etapa de transició, com fem el mateix en el pas de l'estiu a l'hivern. Algú, més aviat entre tots, ens ha robat les primaveres i les tardors. I passem "del banyador a l'abric", sobtadament, sense avís previ.

Qui pronuncia aquesta sentència tan clara i rotunda és Sara Balasch, aquest dissabte a quarts de sis de la tarda, quan el sol ja ha començat el camí de retirada cap a casa, va fosquejant tímidament i un fred intens, inesperat, sec, us gela cara i mans. La temperatura ha caigut en picat, aquí a la Pobla de Cérvoles, a les Garrigues, a tocar de la Conca de Barberà i el Priorat. I és aquí on la Sara i el seu marit, Joan Jové, han fet possible aquesta meravella que constitueix l'espai natural de La Vinya dels Artistes, una immensa sala d'exposicions a l'aire lliure, sotmesa a la bondat càlida i xafogosa del sol, el refresc insistent de la pluja, la tenacitat del vent i l'agulleig penetrant del fred. I, també, a l'acció dels animals, tant dels que figura que són racionals, com dels altres.

D'accés permanent, lliure i gratuït, la Sara i el Joan, gent de tracte familiar i proper, no gens presumptuosa, hi van incorporant, any rere any, un nou element escultòric, singular, únic, des de la petita barca La sargantaneta del músic Carles Santos, que senyoreja el paisatge des de dalt de tot de la copa d'un arbre, fent justícia a l'esperit transgressor del seu propietari, fins al Cap de bou, l'espectacular lletra A majúscula del poeta Joan Brossa que ja s'endevina d'una hora lluny entre el boscam. Això, al costat d'altres iniciatives escultòriques excepcionals, per a cadascuna de les quals hi ha l'emplaçament triat a consciència, la ubicació precisa, el lloc millor per poder-ne captar la plenitud de l'art que s'hi aplega. I, al llarg de l'any, concerts diversos, presentacions de llibres, recitals de poesia i la Nit dels Estels, a l'estiu, tot d'iniciatives culturals gratuïtes.

Ja és negra nit quan una vuitantena de persones ens trobem a l'interior del Mas Blanch i Jové, l'esplèndid celler que és, alhora, una altra veritable obra d'art, a partir del projecte de l'artista Josep Guinovart i que conserva, en el seu interior, l'impressionant mural Entre el cel i la terra, d'una seixantena de metres, que Gregorio Iglesias, Goyo, va pintar directament sobre el terra de La Vinya. Les diferents estances del celler conjuminen, harmònicament, l'entesa permanent de l'obra de pintors i escultors amb l'art natural que neix als ceps i que els propietaris converteixen en vi de qualitat, com n'és també, immillorable, l'oli que hi produeixen.

Aquest dissabte, un cop ja s'hi instal·là el Poema de l'Home de Guillem Viladot, sobre un marge privilegiat, aquest juliol, s'hi presenta ara el llibre Dos llocs i un poema, una iniciativa de

Jaume Farreny, promoguda per la Demarcació de Lleida del Col·legi d'Arquitectes, amb un disseny de Pau Llop i Esteve Padilla. El llibre, d'un format transgressor que hauria plagut Guillem Viladot, compta amb textos de Pau Minguet, Carme Vidalhuguet, Ignasi Aldomà, Carles Llop i el mateix Farreny, alguns dels quals són presents a l'acte i hi fan ús de la paraula. Tot es desenvolupa en una de les dependències magnífiques del celler, un regal inesperat en una geografia llunyana per al gust convencional del poder institucional, potser impensable en altres latituds.

No dubto que, si l'esforç d'aquest artista del ferro i del metall que és Joan Jové i la persistència de la Sara en el seu amor per l'art estiguessin emplaçats en un indret més proper a Barcelona, o a les destinacions habituals dels sectors dirigents de la capital, la projecció general de La Vinya dels Artistes fora tota una altra. Però, ben mirat, aquesta circumstància, en l'aridesa d'un paisatge poc familiar a la majoria, pot ser-ne, alhora, el seu atractiu principal, l'esquer necessari per gaudir, en calma, de tota la bellesa i la diversitat de l'art, en el que hauria de ser l'estat natural de la seva plenitud: en llibertat.